

MARC 1996 - ANY XIV - PREU 250 PTS - NÚM 52

Llum d'Oli

P O R R E R E S

ACTIVITATS DE L'AGRUPACIÓ	4
NOTES HISTÒRIQUES.	6
EL NOSTRE PATRIMONI	9
ENTREVISTA	11
INFORMACIÓ LOCAL.	13
CULTURA POPULAR	21
OPINIÓ	23
ESPORTS	30

**BAR
CASA VIUDA**

**Especialitats:
"Callos", frit i llengua**

C/. d'en Veiet, 1 - Tel. 64 70 57 - PORRERES

Llum d'Oli

MARÇ 1996 - Nº 52
Dipòsit Legal PM 76/1979

Edita:
Agrupació Cultural de Porreres
Carrer Almoina, 67-1r.
Tel/Fax 64 71 86

Coordina:
Joana Mora i Cerdà

Consell de Redacció:
Gaspar Barceló i Barceló
Bernat Bauçà i Garau
Jaume Cerdà i Tomàs
Vicenç Mari i Sastre
Ferran Ribas i del Blanco
Bartomeu Servera i Sitjar

Assessora:
Maria Barceló i Crespi

Col·laboradors/es:
Arnau d'Alcassor
Joan Barceló i Bauçà
Damià Durán i Jaume
Rafael Ferrà i Martorell
Grup d'Esplai
Grup Foganya
Francesc Grimalt
Francesc Llinàs
Catalina Oliver i Riera
Rafel Picornell i Manresa
Antoni Gornals "Pubil"
Joan Sorell i Adrover
Agustí Tomàs i Rosselló

Fotografia
Foto Vidal
Vicenç Mari i Sastre

Portada
El Pla de Mallorca

Coordinació Gràfica
Di7 Comunicació

Imprimeix
Planogràfica Balear S.L.

Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors

Potenciar el sector agrícola, de Porreres, no l'urbanisme incontrolat.

La millora dels recursos hidràulics del Pla de Mallorca i la recerca d'alternatives vàlides pel sector agrícola de la comarca és un dels objectius fonamentals del Pla Territorial del Pla. Aquesta també és una de les conclusions a que s'ha arribat per part dels tècnics que l'han redactat. El Pla afectarà al desenvolupament del municipi de Porreres així com als catorze municipis comarcals. S'ha dit que cal preservar el paisatge i ordenar el medi rural a l'interior de Mallorca. El que a hores d'ara no és tan segur és que hagi voluntat explícita d'aplicar-lo correctament per part dels nostres governants. Fins al moment una de les poques coses que han trascendit és l'interès en rebaixar les mesures de protecció i que han argumentat els representants més conservadors (i no precisament del paisatge).

La manca de visió de futur i el fet d'estar avesats a una política continuada d'improvisació no ens hauria de costar massa cara. El terreny no pot urbanitzar-se de manera il·limitada. Cal tenir-ho ben en compte.

L'equip d'arquitectes ha recollit com a una de les necessitats més importants de la zona la creació de les estructures idònies per a l'adequada transformació agrícola, així com el desenvolupament sostenible. Un desenvolupament que haurà de ser compatible amb el medi natural i amb els recursos que ja existeixen, sense admetre elements estranys o que no sien pròpis de la comarca del Pla. Aquest hauria de ser el camí a seguir.

Foto: Vicenç Mari. *Presentació de les Actes del Nostre Patrimoni Cultural: el Patrimoni Tudat (1836-1994), dia 12 de gener al saló d'Actes de l'Ajuntament. Aquesta fou a càrrec de Joan Barceló Bauçà, Maria Barceló Crespi, Rafel Ferrà Martorell i Bartomeu Servera Sitjar, autors d'una comunicació sobre les malifetes al patrimoni porrerenc. Aquest acte va esser organitzat conjuntament per l'Agrupació Cultural i l'Ajuntament de Porreres.*

IV Cicle de lliçons

Dissabte 15 de març

a les 20.30 hores al local social.
"El glossat i les cançons de picat" a càrrec de Miquel Sbert .

Divendres 29 de març

a les 20 hores al CP Escola Nova.
"Cuina antiga de Quaresma" a càrrec de Antoni Contreras. A continuació tindrà lloc el tradicional sopar de quaresma.

Diumenge 28 d'abril

a les 9,30 del matí .
 Itinerari botànic pel terme de Porreres a càrrec de Joan Sorell i Joan .

Dissabte 4 de maig

a les 21 hores al local social.
 Conferència sobre les rondalles a càrrec de Jaume Guiscafré i Josep A. Grimalt.

Sopar de Quaresma

El proper dia 29 de març l'Agrupació celebrarà el ja tradicional Sopar de Quaresma. Abans del sopar hi haurà una xerrada sobre la cuina antiga de Quaresma a càrrec d'Antoni Contreras, metge i afeccionat a la Història de la gastronomia. Les persones interessades en degustar els

G.E.P.

El passat dia 4 de febrer, el Grup Excursionista de l'Agrupació Cultural (GEP), conjuntament amb l'Obra Cultural d'Algaida (OCB Algaida), realitzaren l'excursió cap els Clots Carbons, en el terme municipal d'Escorca.

El GEP, dia 18 de febrer, féu una sortida cap a la Serra d'Alfàbia (Bunyola).

Les persones interessades en sortir d'excursió el diumenge dematí contactau amb els responsables del GEP (Miquel Morlà, Antoni Nicolau, Vicenç Mari,...). Ah!, també fixau-vos amb els cartells que anuncien les eixides.

Foto: Vicenç Mari. *Dia 27 de gener es realitzà l'Assemblea Ordinària de socis i sòcies de l'Agrupació en el local social, on es donaren a conèixer les activitats de les diferents seccions a realitzar en el curs del present any, així com el pressupost de l'entitat.*

Foto: Vicenç Mari. La primera Lliçó del Quart Cicle de Lliçons de l'Agrupació fou a càrrec de Joan Barceló i Bauçà. Aquest tractà el desconegut i suggerent tema de l'origen del Parenòstic, comptant amb una més que nombrosa assistència.

plats que es prepararan per aquesta ocasió, ho poden fer mitjançant una cridada (deixant el seu nom al contestador) al número 64 71 86, o també contactant amb algun membre de la Junta.

Escacs XVIII Torneig Social.

Durant els passats mesos de setembre i octubre es va disputar el XVIII Torneig social d'escacs. En aquesta edició es varen veure bastantes cares noves dintre de la nombrosa participació, i que es varen poder medir amb els ja habituals en el transcurs de set rondes. Va esser un dels últims torneigs més disputats i en el transcurs del qual no hi faltaren resultats sorprenents. Però al final els favorits varen encapçalar la classificació. El guanyador fou Gabriel Gornals amb un total de sis punts, seguit en segon lloc per Jaume Cerdà a mig punt i en tercera posició un grup de quatre jugadors amb 4,5 punts, comandat per l'anterior guanyador del torneig Salvador Estelrich, i fins un total de divuit jugadors.

Campionat de Mallorca Individual.

Deu jugadors de la secció d'escacs de l'Agrupació Cultural varen prendre part en el campionat de Mallorca individual per categories, disputat a la Fundació del Teatre de Manacor, amb la participació de 240 escaquistes de la nostra illa.

A la màxima categoria, Preferent, en Salvador Estelrich va esser l'únic representant de l'equip porrerenc, assolint un meritori resultat amb 3,5 punts, i així, aconseguí mantindre la categoria.

A la primera categoria, diversa sort pels jugadors porrerencs. En Gabriel Gornals fou el millor classificat. En Jordi Oliver va conservar la categoria, mentre que en Jeroni Palerm va baixar a segona juntament amb Jaume Cerdà, que quedà desqualificat a la quarta ronda.

A la segona categoria, bona actuació dels debutants, Jaume Sorell i Angel Oneto, que aconseguiren quatre punts. Pau Sorell va desaprofitar l'oportunitat de quedar en segon lloc i així aconseguir l'ascens, fallant a l'última ronda. Gregori Barceló i Miquel Rossello varen fer un torneig irregular, quedant a la meitat de la taula classificatòria.

Continuam endavant amb el colleccionable Conèixer Porreres

Com vàrem informar el passat número de la nostra revista, tenim en marxa el projecte del colleccionable *Conèixer Porreres*; per de prompte s'han constituït una sèrie d'àrees de feina amb responsables a cada una d'elles. La idea és dividir aquest treball en set àrees diferents: Geografia i Patrimoni natural amb els responsables Joan Sorell i Joan i Rafel Picornell i Manresa; Patrimoni Monumental, dividida en tres subàrees (art, arquitectura i arqueologia industrial), en són responsables Maria Barceló i Crespí, Rafel Ferrà i Martorell i Bartomeu Servera i Sitjar; Indústria i Artesania amb Ferran Ribas i del Blanco i Bernat Bauçà i Garau; Personatges té com a responsable a Joan Barceló i Bauçà; finalment, Cultura Popular amb Aina Sansó i Rosselló i Joana Mora i Cerdà. La part fotogràfica estarà formada per Sebastià Vidal i Vicenç Mari. Seguirem informant en els propers números de la nostra revista de la marxa d'aquest projecte.

Un plet entre Porrerencs i Lluçmajorers

Joan Barceló i Bauça

A finals del segle XVIII s'originà un curiós plet entre els habitants de Porreres i els de Lluçmajor. Els carros de la nostra vila, carregats de vi i aiguardent, passaven continuament per Lluçmajor en trànsit cap a Ciutat (1). Resultava que havien espanyat tant els carrers d'aquella vila "que quasi es imposible pasar por ellas con el Viático", segons havien explicat a la seva denúncia.

Per això se proposava la desviació per un carrer forà on hi havia un abeurador i la tradició d'haver-hi passat anteriorment. Els llucmajorers al·legaven que per aquesta travessia sols es trobaven dos cantons, mentres que per l'altre camí n'hi havia sis. Els porrerencs s'aferraren als drets immemorials i a situacions semblants de Felanitx i Santanyí. Deien també que l'itinerari alternatiu significava fer molta volta i que no hi havia "mesón alguno a donde acogerse para comer y beber" i per

afegit l'aigua que indicava el batlle veï era insuficient i bruta.

Els traginers porrerencs tenien interès en travessar pel centre de Lluçmajor per la varietat d'hostals que estaven situats precisament davant els abeuradors d'aquella vila.

Certament, sembla que els rudimentaris carros de parell destruïen amb les seves rodes plenes els carrers. Tot això complementat amb la molèstia que suposaven deu o dotze carros estacionats a l'abeurador. Finalment, un Reial Acord va resoldre que no se podia impedir el pas, però si l'aturada (2).

La disputa, convertida en dissensió de veïns, se va perllongar fins a l'any 1802 amb diversos episodis més. Per exemple, l'Ajuntament de Lluçmajor insistia en que els carros "no hagan mansión en la calle dels Abeuradors y Hostals de la misma" imposant una multa de 25 lliures als hostalers. Des-

prés d'adobar el carrer s'aficaren unes estaques per impedir la circulació mentre no s'hagués consolidat. Fins i tot el regidor Paris comminava a l'hostaler Sebastià Monserrat "Barril" a que no admities porrerencs...

NOTES:

- (1) ROSSELLÓ VERGER, Vicenç M^a "Mallorca, el Sur y el Sureste". Gráficas Miramar, Palma, 1964.
- (2) "Real Acuerdo", 1794, expedient núm.27. Arxiu Històric de Mallorca.

ASSESSORIA LABORAL I SEGURETAT SOCIAL

JAUME VIDAL BAUÇA

GRADUAT SOCIAL, COL. N° 298

Assessorament a l'empresari, treballador i pensionista.

C/ des Vent, 6 - Tel.: 16 80 38
(horabaixes)- PORRERES

ESTANC
CA NA JAUME

Tabac - articles de regal - papereria
llibres i tota classe de revistes i diaris

Carrer Sol n° 23 - PORRERES

Ara fa 72 anys d'unes troballes arqueològiques a es Moreis

Maria Barceló i Crespi

L'any 1924 els destacats membres de la Societat Arqueològica Lul·liana Gabriel Llabrés i Rafel Isasi realitzaren una visita a Es Moreis per visitar el lloc on s'havien fet unes troballes arqueològiques i així poder-ne informar a l'esmentada Societat que tant es preocupava i encara es preocupava pel patrimoni cultural. Al Bolleti¹ del mes de maig, a l'apartat de Notícies, es donava compte d'aquesta amb els següents termes:

També els nostres estimats amics don Gabriel Llabrés i don Rafel Isasi feren una profitosa excursió a la finca dels Moreys de Porreres. Visitaren un camp de ametlers, de uns coranta metres de diàmetre, emplantat al sur de un pujolet, veinat en la part alta de un camí antic, mirant l'enfront el bosc de S'on Tast.

Creuen que se tracta de un cementeri pre romà, tal volta la fossa comú de vàries poblacions de aquells voltants, singularment dels habitants de les coves de San Lluís. Se trobaren escudelles negres cuites al sol, un bocí de civella de bronze, una tapadora de fanc negre, ossos destruits i remoguts, remolins de terra negra fina que clarament indiquen el lloc del cadàver, alguns de ells, portaven al coll grans de sílex foradats de color blanc, verdós obscur i morat mate; o també altres ben grossos de vidre arredonits de color (caramel·los dels Alps). segons notícies, que dugueren tan bons amics, un plater ne comprà dos mil per !coranta tres duros!. El pintor Sr. Ribas i el metje Blanes Viale conserven en son poder rosaris allà mateix trobats.

(1) B.S.A.L. 20 (1924), p.

Maria Barceló i Crespi, doctora en Història, Rafel Ferrà Martorell i Bartomeu Servera Sitjar, llicenciats en Història, des de fa temps van preparant un estudi històric sobre les possessions de Porreres. Han analitzat molts documents de diferents arxius públics i d'alguns arxius particulars. Demanen, a través de les pàgines d'aquesta revista, que si qualcú té documentació i vol facilitar-ne la seva consulta per completar la referida investigació, es posin en contacte amb ells.

De quan la Puríssima botava

Rafel Picornell i Manresa

A molts de pobles de Mallorca, és costum que el dia de Pasqua, a "s'Encontre", la Verge Maria, en trobar-se amb el seu Fill Jesús, faci una reverència, (evidentment, són les persones que porte la imatge les que provoquen aquesta lleu inclinació de la figura). a

Assabentats per les dites i contarelles dels nostres avantpassats porrencs, que la Puríssima de "s'Encontre" en altres temps botava d'alegria en tro-

bar-se amb el seu fill, volguérem esbrinar que hi havia de cert en tot això.

Pareix que era així, ja que la imatge disposa d'uns mecanismes (ara inutilitzats) que moguts discretament des de la part exterior, imprimien uns determinats moviments al seu cos.

Interessats per la qüestió, en parlarem al Sr. rector Bartomeu Tauler, el qual ja coneixia el vent i la corrent de l'assumpte i autoritzà el corresponent estudi.

No podem precisar la data ni l'autor d'aquesta imatge, però tot fa pensar que es podria tractar de l'escultor porrenc Cristòfol Mora (?). Els testimonis arreplegats coincideixen a assegurar que al manco fa seixanta anys que la Puríssima no bota.

És curiós llegir el comentari que el Pare Gabriel Llompart en fa, a Religiosidad Popular (1) tot referint-se a la "Processó de l'Encontre" de Ciutat.

Joan Sorell i Juan

“El Cristo venia a colocarse delante del portal del Palacio de la Almudaina. Mientras tanto, salia por el portal mayor de la catedral un grupo de eclesiásticos con una imagen de la Virgen, también rodeada de hachones llameantes que se orientaban en dirección a la del Cristo.

En un momento dado, la imagen de la Virgen hacía una reverencia a la del Resucitado, mediante un dispositivo mecánico que le permitía inclinar la cabeza. Entonces se entonaba solemnísimamente el himno Regina Coeli. La Virgen caminaba cuatro pasos más -especifica el maestro de ceremonias- y hacía una segunda ceremonia. La tercera y última ceremonia, pedía un acercamiento mayor: otro cuatro pasos, era la rúbrica de rigor. Entonces se incorporaba la Virgen, que se había encontrado con su hijo recién resucitado, a la procesión, marchando delante y entran-

do todos en la catedral por el portal principal.....

El pare Llompart, relaciona després alguns pobles de l'interior de l'illa com Pollença, Lluçmajor, Campos i Felanitx per acabar referint-se a la imatge de Palma.

“Cuya imagen según dijimos, tiene un dispositivo para flexionarle la cabeza, mientras que en villas se suele bajar y levantar la figura en el momento cumbre para remedar las reverencias del Barroco cortesano”.

Continuant amb la qüestió direm que el mateix dia de Pasqua de l'any passat damunt el “Lloc Sagrat” en parlarem amb una de les persones més enginyoses que coneixem per la mecànica, Antoni Servera, “Verdero”, el qual es va comprometre a restituir la mobilitat a la figura. Se l'emportà al seu taller, i allà va descobrir que, a més de botar, la figura desenvolupava un

seguit de moviments que ara no desvetllarem.

Esperem que a s'Encontre d'aquest any, la imatge de la Verge doni a la nostra singular Processó una nosta més de caràcter.

Pensam que de cap de les maneres s'han d'entendre aquests moviments com a “frivolitats” sinó com a un ritus de què ja gaudien els nostres pares, i són motius que enriqueixen el nostre molt singular “Encuentro” de Porreres, on, a més a més, es pot sentir la interpretació que des de sempre fa la Banda de Música Filharmònica, ens referim a una obra sense títol que el poble l'anomena vulgarment la “Tonada des frit”. Treball d'un autor anònim porrerenc (2) que únicament es pot escoltar en aquesta ocasió, el dia de Pasqua.

Seria bo que la Coral de Porreres cantàs l'antifona “Regina Coeli” que a la nostra infància escoltàvem d'aquelles memorables quatre veus on l'amo en Sebastià Melià (Delobra) que era el “primetxer”, mestre Miquel Rosselló (Guia), el Pare Miquel Melià (Boterí), i altres, acompanyats per quatre músics (un de cada corda) Bernat Sampol -bombardi- Miquel Vaquer “Frare” -trompeta-, Andreu Nicolau “Frari” -clarinet- i algun altre.

Voldriem i no dubtam que des de la direcció de la Filharmònica i des de la Coral agafarn el testimoni.

Seria meravellós poder tornar arreplegar les diferents actuacions que es realitzaven dins aquests acte perquè gaudir d'una de les festes de més arrel porrerenca.

(1) José J. de Olañeta. Editor -1982

(2) El Pare Rosselló Llíteres és terminant en aquesta qüestió, mentre que altres l'atribueixen a Mossèn Benet Llíteres o possiblement a Jaume Mulet Prevere (?).

S'Alqueria Blanca: La conveniència d'emprar els topònims correctes

Maria Barceló i Crespi - Rafel Ferrà i Martorell - Bartomeu Servera i Sitjar

Al llarg de l'any 1995 diversos articles als diaris d'àmbit mallorquí es feien ressò de l'incendi, presúptament provocat, de les cases de la possessió de *Sa Conilla Blanca*, les quals estaven en fase de restauració.

El que ens cridà l'atenció fou la contínua repetició del topònim d'una manera prou incorrecta i amb les formes: *Sa Conilla Blanca*, *Sa Curia Blanca*, *Sa Conia Blanca*. La forma correcta de denominar a aquesta possessió seria la de s'Alqueria Blanca, fent esment a un tipus d'explotació agrària d'època islàmica; mentre que les anteriors vendrien donades per la seva deformació col·loquial al llarg dels segles.

La primera referència documental que ens consta d'aquesta possessió és de l'any 1292, quan Guillem Cortés i la seva muller Dolça venien a Bernat Sabet la tercera part de l'Alqueria Blanca. Aquesta denominació seria la que s'utilitzaria als documents fins a l'actualitat, és a dir, seria un topònim que de manera escrita compta amb una tradició de set-cents anys; així a un padró de finques rústiques de l'any 1880 conservat a l'Arxiu Municipal consta que Mateu Mulet i Escarrer posseïa l'*Alqueria Blanca de Son Veny* amb una extensió de 66 quarterades; en el primer tom de l'Enciclopèdia de Mallorca, una molt accessible i prou útil per a la consulta dels topònims normalitzats, també s'es-

menta com a s'Alqueria Blanca. Aiximateix, ens trobam amb altres noms de lloc a la nostra illa que porten el terme alqueria: s'Alqueria Roja (Pollença), s'Alqueria d'Avall (Bunyola), s'Alqueria Blanca (llogaret de Santanyi), Ses Alqueries (redol de cases de Santa Eugènia).

Cal dir que, malauradament, no és aquest l'únic cas de deformació que ha sofert un topònim de la nostra vila. La toponímia tal vegada sigui una de les parts del nostre patrimoni cultural més malmès i més feble, on, si no hi posam les eines necessàries per informar la gent sobre la seva correcta utilització, seria molt probable un augment de malformacions i canvis artificials.

De todo...
y paseando

Centrotiendas

Es Crèdit

BANCO DE
CREDITO BALEAR

Foto VIDAL
Porreres

FOTOGRAFIES D'ESTUDI
REPORTATGES DE NOCES, BATEJOS, COMUNIONS
AMPLIACIONS I REPRODUCCIONS

Bartomeu Ferrando i Ballester
Guillem Soler i Vanrell

ECONOMISTES

Assessoria Fiscal - Compatibilitats - Assegurances

C/. Nuño Sanç núm. 11 - 1er A
Tel. i Fax 16 81 56 PORRERES

Indicis d'una murada prehistòrica a Son Mora

Joan Sorell Adrover

Murada Talaiòtica a Son Mora
Foto: Joan Sorell

El talaiot de Son Mora, a Porreres, és un dels monuments prehistòrics registrats per l'historiador Josep Mascaró Passarius en el mapa general de l'illa fet i publicat per ell mateix l'any 1958. Aquest monument està catalogat en el llibre en la més baixa qualificació del seu estat de conservació i el fet que només queda d'ell una murada d'una 20 metres de llargària, amb una obertura que fa pensar si seria l'entrada. Josep Solivelles, amo actual de Son Mora, pensa que encara que no sigui un dels millors monuments megalítics de Porreres, no s'ha de deixar perdre aquest talaiot i que s'hauria de restaurar. Ell ha tractat de cridar l'atenció de l'Ajuntament sobre la qüestió, tant pel talaiot com per un pou que hi ha devora les cases que sempre ha estat

considerat com a municipal, i a on des de sempre hi anaven a abeurar les bústies de la contrada. Els seus precors varen trobar una bona acollida en el regidor de cultura de l'anterior consistori, Rafel Picornell, però ara no sap si amb els canvis que hi ha hagut a l'Ajuntament ha quedat interromput el programa de restauracions de pous i monuments prehistòrics. En Josep ens ha informat també que la possessió de Son Mora podria adquirir aviat interès per l'agroturisme, ja que les cases aferrades a la seva, actualment enrunades, segurament seran venudes a uns alemanys que ben segur realitzaran una bona tasca de restauració dels edificis i llogaran la finca a altres persones quan no hi puguin ésser. Segons afirma, *les coses venen així, tant si en tenim ganes o no,*

hem de pensar en conservar el patrimoni, perquè això és molt bo pel turisme, i ara que l'agricultura tant malmesa hem de cercar donar-li un cop per amunt. Així i tot, l'única intenció de Josep Solivelles en aquest moment és donar a conèixer el talaiot de Son Mora sobre el que pensa que la seva principal utilitat pels homes primitius era de servir de murada defensiva de possibles atacs provinents de l'acabament de la Serralada que hi ha entre Porreres i Lluçmajor, en concret del puig de Monti-Sion i de Son Amat; el talaiot de Son Mora era una primera murada on es situaven alguns guerrers per fer front a l'enemic, mentre que el talaiot del Pou Salat, que es troba darrera, s'hi protegia el gruix del grup tribal talaiòtic.

L'agrupació i els seus Presidents (III)

Rafel Ferrà Martorell • Joana Mora i Cerdà

Joan Sorell i Juan

Joan Sorell i Juan, mestre d'escola, fou el president de l'entitat durant els anys de transició política (1976-1981). Foren uns anys de molta activitat cultural: cursets de català, revista Llum d'Oli, escola per a adults, la creació de la popular Festa Pagesa, coneguda a arreu de tot Mallorca.

Pregunta.-*L'Agrupació Cultural que presidíreu durant la transició política va jugar un paper important dins els aspectes socials i culturals de la vida local. Tenint en compte que el protagonista, dins un àmbit reduït com el nostre poble, no sempre és ben rebut per tothom, es pot dir que hi havia reticències envers les activitats de l'AC per part d'algun sector del poble?*

Resposta.- Mentiria si deia que no era així, ara bé, jo crec que molta de gent no sabia molt bé el que passava. La

gran majoria de persones desitjàvem un canvi, fins i tot sense saber exactament on podria arribar, o fins a on ens deixarien. El perill d'involució era constant, malgrat que la majoria d'individus que havíem trepitjat la Universitat deien que la situació no es podia mantenir més i que el canvi era irreversible, pel poble encara hi havia persones que ho dubtaven, especialment les que podien recordar les realitats del temps del "Moviment" com popularment s'anomenava.

Era evident que tot un grapat de famílies d'alguna manera representatives dins Porreres no pertanyien a l'AC, perquè en lloc de relacionar-ho amb cultura ho relacionaven amb gent d'esquerres que aleshores molts confonien amb comunistes i que a la vegada ho relacionaven amb rojos, ateus, etc... (cal veure el que fa la ignorància i la manca de pensament i opinió pròpies!). Ara bé, a poc a poc l'AC es va popularitzar, especialment les activitats de caire festiu, Festa Pagesa, Setmana de Sa Fira, excursions a diferents indrets de l'illa, Festes de Sant Roc, etc... i crec que el concepte de cultura va canviar un mica, i la gent no es deixava manipular tant per les veus de sempre, i començaven a participar en les actuacions deixant de ser simples espectadors.

Evidentment, a l'autoritarisme de sempre el preocupava aquest canvi ja que perdia protagonisme enfront del popularisme que anava sorgint de les bases del poble.

P.- Probablement una de les activitats de més impacte fou l'organització d'uns actes de presentació, al local social, dels partits polítics que concorrien a les pri-

meres eleccions democràtiques. Quins records guardes d'aquells moments històrics?

R.- Quan la Junta de l'AC va fer la presentació dels partits polítics que s'havien de presentar a les primeres eleccions democràtiques de la nova etapa de la història del nostre poble, deixarem ben clar que els convidàvem a tots sense excloure ningú, ara bé, la manca de costum d'aquests actes suposà tot un esdeveniment dins el poble.

En Bartomeu Juan *Magarola*, que aleshores era el secretari, tenia més feina d'assessorar com a missèr que la pròpia de secretari. Tenc una anècdota que avui ens pot semblar inconcebible o fins i tot divertida, però que llavors produïa malestar i bastant intranquil·litat. El dia que el PSOE havia de fer la seva presentació al local social, situat aleshores damunt l'antic forn de Can Pere, a mig horabaixa un cotxe amb un potent altaveu es passejava pel poble anunciant la presentació del PSOE i a la plaça hi havia una taula amb propaganda del partit i venda de llibres, la qual cosa suposava una novetat, i de l'impacte produït se'n culpava el president de l'AC. Quan vaig arribar a ca meva m'avisaren que un municipal havia vingut a cercar-me. Els meus pares em demanaren si n'havia feta alguna de grossa, i els vaig dir que jo sàpigues no; i mentre parlàvem a fora del molí va aparèixer el "*sereno Petit*" demanant-me que l'acompanyés a l'Ajuntament. Quan hi arribàrem em dugué a l'habitació del telèfon i agafant-me fortament per un braç telefonà al batle dient-li: "ja el tenc! ja el tenc!". Tot el que volien eren explicacions del cotxe amb l'altaveu i de la taula de la

plaça. Evidentment no vaig poder donar-li's perquè no depenia directament de mi el muntatge de la presentació. Aquell vespre vengué **Fèlix Pons**, fins fa poc President del Congrés de Diputats. La gent no cabia dins el local. Començàvem a fer actes amb ressò popular.

P.- Quines activitats i de quins moments en guardes millors records?

R.- Tal vegada l'activitat que més influís dins el desenvolupament d'aquells anys fossin les classes nocturnes, primer de català i després de cultura general. El fet era prou significatiu perquè hi havia un grupet de 20 a 30 persones que un parell de dies a la setmana o fins i tot diàriament assistia a classes a l'AC. A partir d'aquestes trobades la gent s'informava dels altres actes que s'organitzaven. L'èxit estava assegurat, perquè una conferència, taula rodona, audició musical, etc... comptava amb l'assistència fixa d'aquest grup de persones, a més de l'altra gent que s'interessava pel tema. Fàcilment s'arribava a les 40 persones. Les excursions omplien l'autocar, per

fer teatre gairebé sobrava gent, d'escacs hi havia diferents equips, als Darrers Dies no hi mancava gent, a la Festa Pagesa s'omplia la plaça de "toros", als actes de les festes de Sant Roc hi participaven una gran quantitat de persones, especialment als concursos i al ral·li, etc. El **Llum d'Oli** també donà una forta empenta a l'entitat, per la comunicació que suposà amb tots els socis, i les opinions que es reflectien dins els seus articles tenien bon ressò dins el poble.

P.- Altres opinions que, en relació a l'AC o al *Llum d'Oli*, vulguis que siguin publicades.

R.- És evident que els temps han canviat molt, però segueix tenint molt de sentit una entitat com l'AC que desenvolupa un paper dinamitzador de la cultura dins el poble i una veu de la consciència dels partits polítics que a vegades, fan les coses pels vots i no per l'interès general que pugui tenir l'activitat. Crec imprescindible que manifestem clarament quin tipus de poble volem o som capaços de construir, a partir del que tenim i del que som. Fan falta

idees i iniciatives més progressistes, perdre la por a les novetats, afavorir el diàleg i oblidar-nos una mica dels doblers i del poder; especialment d'aquest poder que s'utilitza per convertir els ciutadans en espectadors en lloc de protagonistes del seu propi desenvolupament i destí.

El **Llum d'Oli** mateix podria desenvolupar un paper important, si l'Ajuntament hi vengués a bé. Què vull dir amb això? que si l'Ajuntament és impotent per editar un butlletí informatiu dirigit als seus ciutadans, perquè no aprofitar la revista de l'AC per a publicar les seves notícies? Que aquestes notícies apareixen juntes amb articles que es consideren polèmics. No passa res, perquè només de les crítiques fonamentades és d'on surt la reflexió, que ha de millorar la convivència i ha de produir l'avanç del nostre poble. Tots els pagesos saben que després d'unes grans ventades i tempestes apareixen els temps de bonances.

Existeix la capacitat i la voluntat de produir-ho?. Tan sols el temps ens ho dirà.

BAR-RESTAURANT ES CENTRO

NOCES - COMUNIONS - BATEJOS - MENUS DIARIS
ELS DISSABTES BALL DE SALÓ

Av. Bisbe Campins, Tel. 16 83 05 - PORRERES

25 anys d'agrupació

CAPELLA
MALLORQUINA
(Obra Social de la Caixa d'Estalvis de les Balears)

Director:
BERNAT JULIA

Concert Coral

Homenatge a Tots els Musics de Porreres

organitza:
Agrupació Cultural de Porreres

patrocina:
Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat de les Balears

Porreres, 14 Desembre 1972
a les 21 hores

ESGLÉSIA PARROQUIAL DE PORRERES

1971

Formaren la primera Junta:

- Joan Verger Garau - President
- Joan Gornals Cerdà-Vice-president
- Bartomeu Barceló Picornell-Secretari
- Esteve Ribas de la Cueva-Tresorer
- Antoni Fiol Sala-Vocal
- Mª Angeles Barceló Barceló-Vocal
- Isabel Fiol Sala-Vocal

Quota: 25 pessetes mensuals.

Local Social: Carrer *José Antonio* n° 14, 2°. Ara Pou Florit (Antic local del bar Sa Sermi)

1972

Canvi de local. Don José Salleras Roig cedeix gratuïtament, per local de l'Agrupació, una casa de la seva propietat al carrer *Queipo de Llano* n° 24 avui carrer de l'Almoïna (antic forn de Can Pere).

Cursets: "Comprendre el món" era el nom d'una sèrie de cursets donats per **Antoni Tarabini** i n'Andreu Ferret on es parlava d'aspectes del món capitalista, socialista i del tercer món.

Secció de teatre i música: Representació teatral a càrrec de la secció de teatre de l'agrupació de l'obra **Don Ventura Veranea**.

Excursions: Excursió a **Eivissa** els dies 29 i 30 d'abril. Preu 1750 pessetes pels socis/es i 1850 pessetes pels no socis.

Assemblea General.- El president informa, als trenta socis/es assistents, que l'agrupació conta amb **94 socis/es** dels que el 70% no arriben a 30 anys. Representava un 2% dels habitants de Porreres en relació a les persones que podien ser socis/es.

1973

Sopar: Dia 26 d'abril es compleix el **2on Aniversari** de l'aprovació dels estatuts de l'entitat. Per tal esdeveniment s'organitzà un sopar al Santuari de Monti-sion. Preu 115 pessetes.

Concerts: Dia 24 de Novembre **II Concert de la Capella Mallorca.**
Dimissió: El president **Joan Verger Garau** presenta la dimissió per motius de residència i feina. En reconeixement als seus serveis i a les seves qualitats humanes es anomena, per l'assemblea, President Honorari.

Nou vocal: Segons estableix l'article 17-4 dels Estatuts Socials, s'elegeix un nou vocal. Posada a votació la proposta a l'assemblea, va resultar elegit el soci **Miquel Barceló i Mas** qui present a la Junta, va acceptar el càrrec.

Nova secció: **Guillem Llinàs** serà a partir d'ara el coordinador d'una nova secció de l'Agrupació anomenada "Expressió Gràfica"

Nou President i Vice-president: Reunits en Sessió Extraordinària, la Junta Directiva elegix nou president a **Joan Gornals Cerdà** i a **Miquel Barceló i Màs** com a vice-president.

Durant l'any que just acaba de començar celebrarem el **25 Aniversari de l'Agrupació Cultural**. Per tal esdeveniment estèiem preparant un grapat d'actes que durem a terme al llarg d'aquest any 1996.

Llum D'oli ha començat a fer-se'n ressò a les seves pàgines amb les entrevistes als diferents presidents de l'Agrupació, que han ocupat el càrrec durant aquests vint-i-cinc anys.

Aquesta nova secció que obrim en aquest número pretén refrescar o donar a conèixer actes, festes, coses curioses i activitats que l'**Agrupació** ha duit a terme al llarg dels seus vint-i-cinc anys d'existència a la vila.

La XIV Rua Porrerenca un èxit de participació i públic, però...

El passat dia 17 de febrer, enmig de llum, color, música i una alta participació tan de públic com de carrosses, comparses i disfresses en general, es va celebrar la XIV edició de la RUA porrerenca. El jurat que estava format per membres de distintes entitats porrerenques atorgà per unanimitat els següents premis:

En l'apartat de carrosses se'n dugué el primer premi *MASCARES VENECIANES*, el segon fou pels *ELS POUS* i el tercer per la carrossa *LA MAR*.

Quant a les comparses, el primer premi va esser per *LA MAR* el segon per *MASCARES VENECIANES* i el tercer per *ANEGATS FINS EL COLL*.

Totes les carrosses i comparses que no obtingueren premi foren gratificades amb 5.000 i 10.000 pessetes segons el nombre de components, les millors disfresses individuals foren obsequiades pels distints bars i restaurants de la Vila amb un berenar-sopar per a dues persones.

Després de l'entrega dels premis hi va haver els comentaris habituals, que com és de suposar n'hi va haver per a tots els gusts. Uns deien que les gratificacions no bastaven ni per començar,

altres, els més contrariats, deien que sempre guanyen els mateixos, però el que va quedar clar, és que aquesta festa de cada any va a més i per això el que s'ha d'intentar és contentar a tothom de la millor manera possible i evitar la rivalitat que pareix que ha sorgit aquests darrers anys entre les entitats participants ja que sí no es així l'únic que conseguirem és que la gent "passi" i que la festa que tanta feina ha duit tirar endavant acabi com tantes coses en un no res.

1er Premi de Carrosses.
"MÀSCARES VENECIANES"

1er Premi de Comparses.
LA MAR

SABEU QUE...

...hi ha gent que té ganes que l'autopista Palma-Manacor, travessi al terme de Porreres; ja només ens mancava aquesta.

...a la processó de les filles de Maria del dia 2 de juny de 1935 hi varen participar més de 600 persones, entre nines i dones.

...per sol·licitar la Sala Polivalent i l'Auditori Municipal a l'Ajuntament, s'ha de fer per escrit, però la resposta es dona per telèfon.

...els dies 29, 30 i 31 del mes de març es faran a Sineu unes jornades d'estudis locals, organitzades per la Mancomunitat del Pla.

...la construcció de casetes a la zona del camí de Son Pau i de les Pedreres ha adquirit nivells d'il·legalitat preocupants. No es veu cap mena de iniciativa per part de l'Ajuntament per aturar-ho ni tan sols controlar-ho. Deven pagar llicència municipal?

...l'Ajuntament ha elaborat un projecte per a la normalització lingüística i cultural dels carrers de la vila. Ja era bé hora.

...el nostre consistori ha destinat uns quatre milions a l'esport porrerenc. Esportista suat d'aigua freda tem.

...d'aquests quatre milions només en destinen un 4% al futbol. I al basquet? I a l'atletisme? I al ciclisme? I a la natació? Quasi segur que menys.

...les jornades teatrals seran gratuïtes i així tal vegada hi anirà més gent.

...els que encara no sou subscriptors de la nostra revista ho podeu ser lliurement, tranquil·lament i democràticament. Basta que telefoneu al 64 71 86 i deixeu les vostres dades al contestador automàtic i ja ens posarem en contacte amb vosaltres. AU, QUE NOMES SON 1.500 PESSETES CADA ANY !

...el deficient servei d'autocar què cobreix la línia Porreres-Palma o viceversa cada dos per tres puja el preu. I això que les carraques continuen essent les mateixes de sempre.

...ben aviat Porreres comptarà amb un pavelló esportiu cobert? Serà possible !

...Mossèn Alcover va publicar al "Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana" una rondalla titulada **Ses comes des retgadors de Porreres?**. Aquesta rondalla després es va recollir a l'aplec general de Rondalles que enguany es commemora el centenari de l'aparició del primer volum.

...les darreres cases del carrer Jaume I no tenen accés al clavegueram de les aigües brutes?. Són del tercer, quart, cinquè... món?.

...no s'hauria de reivindicar el terme Carnestoltes, ben emprat en la llengua medieval de Mallorca i avui encara ben vigent a Catalunya, com a sinònim de Carnaval?.

...en Miquel Àngel Nadal va fer el servei militar en es Puig?.

...l'artista porrerenc Bernadí Roig ha triomfat a la fira ARCO de Madrid?.

Les entitats locals Porrerenques

Bernat Bauçà i Garau

Introducció.

A partir del proper número de la nostra revista podreu trobar un reportatge mitjançant el qual intentarem donar a conèixer a tots els nostres lectors les diferents entitats porrerenques (les seves activitats, els seus objectius, les seves il·lucions, etc...), com també un recull de diferents revistes, estaments o altres herbes que han tengut una important influència en la vida social del nostre poble.

L'aparició de cada un d'aquests reportatges no tindrà res a veure ni amb el nombre d'activitats fetes, ni un ordre cronològic, ni amb l'arraigament dins el nostre poble.... L'objectiu real d'aquest reportatge és que tots les poguem conèixer un poc millor.

La metodologia de feina serà mitjançant una fitxa tècnica, on hi haurà els principals fets i les dades de cada una d'elles: - Any de la seva fundació, - Qui la va fundar, - Activitats més destacables durant la seva història, - Objectius principals, - Actual pressupost, - La junta directiva actual, - Nombre d'associats i quotes, - Objectius més immediats, - Problemes més freqüents per seguir endavant...

Les entitats estaran classificades segons les seves activitats més freqüents. També, intentarem fer un recull històric de les diferents entitats que durant aquest segle han tengut una important participació en la vida social, cultural i esportiva del nostre poble.

A més de la fitxa tècnica abans esmentada, també hi haurà un entrevista al seu president o presidenta o a una altra persona que sigui representativa de l'entitat.

De les entitats actuals parlarem de les:

Cultural: Patronat de Música, Fil·harmònica Porrerenca, Coral de Porreres, Agrupació Cultural, Aires de Monti-Sion, Associació de la Tercera Edat, Grup Foganya, Grup d'Esplai, Associació de Mares i Pares del CP Escola Nova, Associació de Pares del Col·legi Verge de Monti-Sion, Confraria dels Amics del Vi, Estol Porrerenca.

Esportives: UD Porreres, Societat de Caçadors, Club Colombòfil, Moto Club Monti-Sion, Club Bàsquet Porreres, Club Ciclista Porreres, Peña Ciclista, Club d'Atletisme Porreres, Penya del FC Barcelona, Penya del Reial Madrid.

Eclesiàstiques i Socials: Consell Parroquial, El Full Parroquial SEMILLA, Càrites, Confraria de la Santa Faç, Confraria del Sagrat Cor, Confraria de Sant Felip Neri, Confraria de Monti-Sion, Associació de Lluita contra el Càncer.

Agrícoles i comercials: Cooperativa Agrícola de Porreres, Associació de Comerciants de Porreres, Societats Agrícoles de Transformació.

Històriques: Hem d'esmentar que cercarem a diferents reculls històrics entitats de les quals en aquests moments desconexem la seva existència, de moment tenim el record: Banda de Música de Santa Círcia, Associació Lulliana, Centre d'Acció Catòlica, Cau de Jovent, Club de Futbol Porreres Atlètic, El Porvenir, els diaris La Voz de Porreres, i Porreras.

Grup d'esplai: gran festa de monitors

Com vos contàvem al passat número de LLUM D' OLI, l'entitat prepara una sèrie d'actes per celebrar els 15 anys de feina dins el poble de Porreres.

Sens dubte, un dels actes més destacats serà la gran festa de monitors de tota l'Illa de Mallorca que enguany organitzarem a la nostra vila el proper 27 d'abril. El tema que hem triat és el fons de la mar, i ja tenim en marxa, amb molta d'il·lusió, tot el decorat i la música que ha d'ambientar la gran trobada. Estam segurs que serà una nit molt divertida.

D'altre banda, vos informam que segueixen amb un notable èxit de participació les activitats de tots els dissabtes horobaixa, si hi ha nins i nines que tinguin ganes de venir-hi encara ho poden fer, només cal que vinguin al nostre local qualsevol dissabte de les 15 a les 18 hores. Val la pena!

També vos podem contar que com altres grups d'esplai de Mallorca, el passat dia 27 de gener vàrem anar en tren de Palma fins a Sóller per poder participar en la manifestació en contra del projecte de la carretera de Deià-Sóller; la veritat és que el grup de Porreres es va fer notar durant tot el dia per la gran bauxa i la festa que vàrem organitzar, tornarem molt cansats però contents d'haver participat en una causa que nosaltres consideram molt justa.

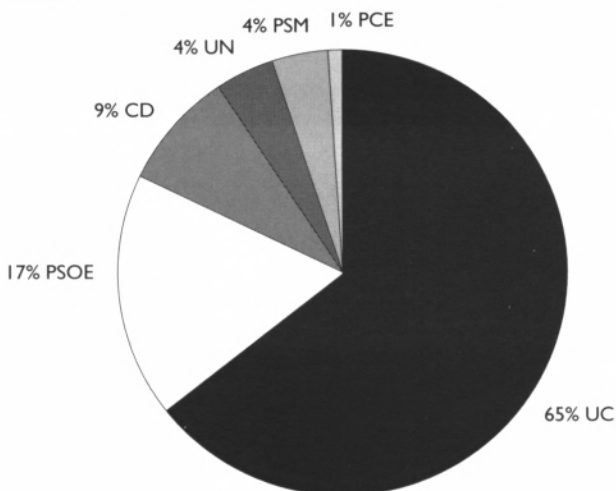

Les Eleccions Generals a Porreres

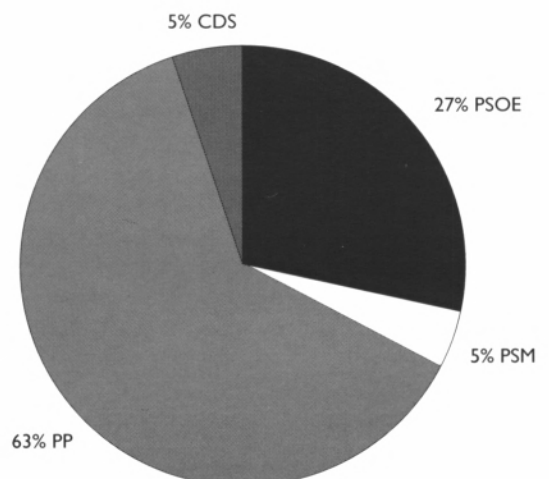
Nº de vots dels principals partits polítics a les Eleccions Generals

	1979	1982	1986	1989	1993	1996
UCD	1641	889				
PSOE	425	521	631	628	555	672
CD	214					
UN	101					
PSM	99	97	83	95	259	320
PCE	22					
PP		1247	1045	1260	1471	1424
CDS		95	206	222	26	
EU			19	32	44	90
UM					311	174

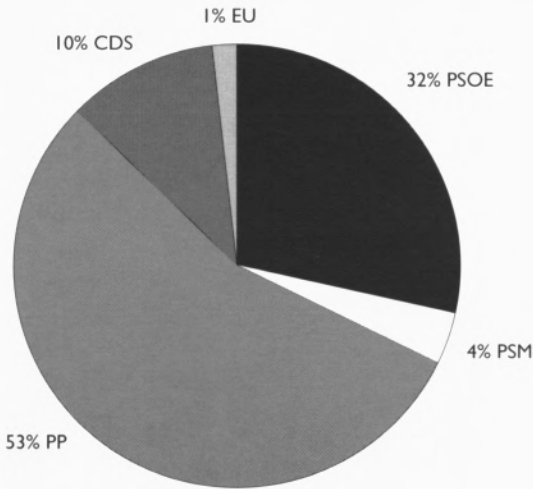
1979

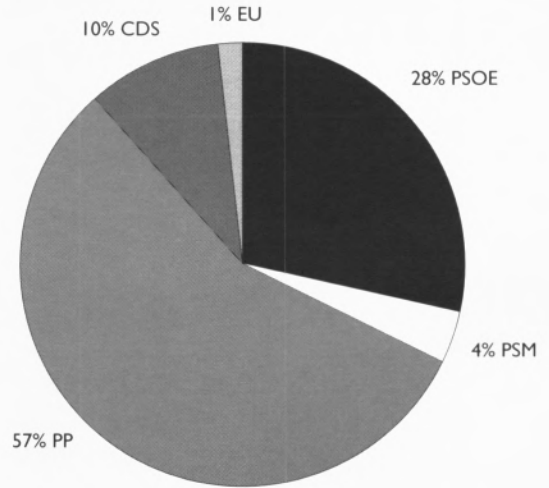
1982

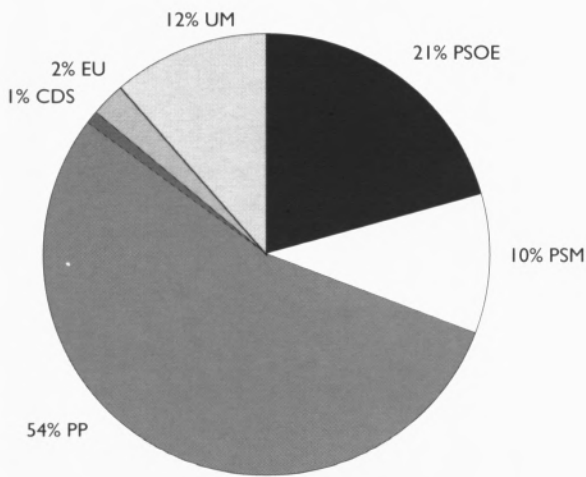
1986

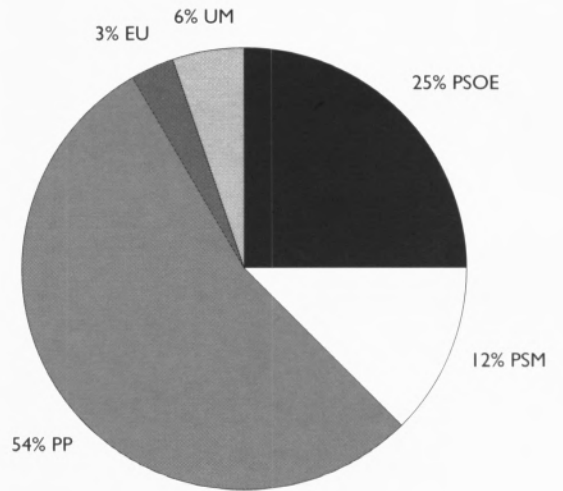
1989

1993

1996

DUES NOVES ENTITATS A PORRERES

Dia 16 de gener es va constituir al nostre poble la Junta Local de Noves Generacions. Pau Mora Sitjar va resultar elegit president i Miquel Sagreres, secretari. Per altra part, també a principis d'any, es creà l'Associació de Comerciants i Empresaris de Porreres, integrada dins la federació de la petita i mitjana empresa de Mallorca (PIMEM).

PLUVIOMETRIA

GENER . . . . . 59 litres per m²
 El dia de més pluja va ser dia 11 que es recolliren 14'7 l.
 FEBRER . . . . . 42 litres (fins dia 26)
 El dia de més pluja va ser dia 1 amb 19'9 litres.

PP i UM, enfrontats pel tancament de l'escorxador municipal

Joan Sorell i Adrover

Aquestes passades setmanes ha començat un enfrontament polític entre el grup del Partit Popular que governa l'Ajuntament, per una part, i les juntes locals d'Unió Mallorquina i Convergència Porrerenca per l'altra. És difícil esbrinar qui va encendre el foc en aquesta lluita, però el que sí és cert és que ara ha esclatat amb tota força, com és després del fet que les dues formacions han editat uns fulls informatius que han fet arribar a tots els veïns de Porreres donant a conèixer les discrepàncies que hi ha entre els dos grups. Un d'ells és prou clar, amb l'escut de l'Ajuntament i no del partit que governa, ja que l'assumpte afecta a les decisions que pren Josep Roig com a batle. En el parèixer,

i segons es després del que es diuen uns i altres, el batle i la Conselleria de Sanitat ja fa temps que tenien pensat prendre alguna mesura contra la Societat Cooperativa Limitada d'Usuaris de l'Escorxador que en tenia la concessió des de l'any 1982, pel fet que aquesta no responia a les comandes que l'hi feien des de l'Ajuntament, en el sentit que es posàs fi a diverses irregularitats, i tampoc les de la Conselleria de Sanitat que veia com els concessionaris anaven esgotant les prorroques sense adaptar l'escorxador a les normatives de la Unió Europea. Així i tot, els de Unió Mallorquina pensen que el batle ho ha fet malament quan s'ha negat a qualsevol classe de diàleg en el moment clau de la finalització del con-

tracte d'aquests concessionaris, donant a conèixer a tots els que s'hi acostaven per demanar-li sobre la situació de l'escorxador la seva intenció de tancar-lo i convertir-lo en un centre cultural.

L'escorxador hem duu molts de problemes,estic mirant de donar-li una altre utilitat diuen que repetia Josep Roig als carnisers que volien xerrar amb ell sobre aquest assumpte. I degut a l'actitud del batle, els de Unió Mallorquina consideren que se l'ha de fer responsable de la situació a la que s'ha arribat, en que l'escorxador esta tancat i és improbable que sorgeixin noves ofertes, a part de la que mantenen els de la Societat cooperativa si el batle no s'asseu a negociar amb ells.

ESCORXADOR

Foto: Vicenç Mari. Gener-96

III Jornades teatrals Jaume Rosselló i Verger

Grup Foganya

El proper mes de maig, l'Auditori municipal de Porreres acollirà les que seran III JORNADES TEATRALS JAUME ROSSELLÓ I VERGER, organitzades pel grup FOGANYA i patrocinades única i exclusivament per l'AJUNTAMENT de PORRERES.

Tot això ha estat possible gràcies als contactes mantinguts entre els membres del grup i el regidor de cultura el Sr. Jaume Gil; aquestes jornades tendran com a fi, intentar que els porrerencs es tornin a ficar com feien encara no fa molts anys dins el màgic món del teatre. Per això el grup Foganya conjuntament amb la regidoria de cultura del nostre Ajuntament ha elaborat un atractiu cartell que de cara al públic promet ésser de lo més interessant ja que a més de resultar totalment gratuït, s'hi ha d'afegir la comicitat de les obres la qual cosa és de agrair. Les dates de dites jornades seran en un principi els dies 4, 11, 18 i 19 de maig, obrint-les el grup de teatre ES PORRASSAR d'Algaida en la obra CA NOSTRA de Joan Mas i Bauzá, una obra que ja va ser representada a Porreres l'any 1978 i que va tenir un enorme èxit; una setmana des-

prés serà el grup de teatre L'ESTEL de Campos el que mos delitarà amb l'obra IGUALS PERÒ DIFERENTS de Miquel Fullana i Vidal; i ja per a concloure les jornades, el grup FOGANYA posarà en escena la obra de Álvaro de la Iglesia EL CASO DE UNA MUJER ASESINADITA, adaptada al mallorquí pel mateix grup amb el títol SOMMI DE UNA NIT D'HIVERN, una peça còmica en tres actes que ben segur vos farà passar una nit molt divertida.

Bé, esperant la vostra assistència, només dir-vos que les properes setmanes tendreu més informació al respecte, mitjançant uns cartells o unes octavilles que tant nosaltres com l'Ajuntament vos ferem arribar.

Miquel Gayà, fill predilecte de Sant Joan

La revista LIUM D'OLI vol adherir-se als actes d'homenatge que el poble de Sant Joan dedica a **Miquel Gayà i Sitjar** amb motiu de proclamar-lo fill predilecte d'aquella vila. Val a dir que

aquest poeta i home de lletres va néixer a *Son Castanyer* i la seva mare era porrerenca. Ell n'està ben orgullós d'aquesta cama porrerenca. Enhorabona.

CLAR I CATALÀ

L'Agrupació Cultural no comparteix les paraules de la regidora de festes del nostre Ajuntament publicades en una nota aparescuda al **Diario de Mallorca** del passat dia 17 de febrer. Segons el que va recollir el periodista *numerosas entidades socio-culturales locales se pronunciaron en una reunión que mantuvo con ellas a favor de que se hicieran fiestas con carácter mallorquín y no catalán* és clar, que la nostra entitat, una de les convidades, no forma part d'aquestes nombroses entitats. Com si no es fessin *Ferias de Abril* a Ciutat o, fins i tot a Porreres actuaren distintes agrupacions folklòriques de regions com Múrcia, Extremadura, Castella-Lleó, etc... i ben bé que ho feren. Sense dubte l'excusa careix de fonament.

Porreres • tlf. 64 73 16

Gloses i Glosadors

Antoni "Pubil"

Durant la meua època d'estudiant de filologia catalana vaig realitzar un treball d'investigació i recerca sobre la vida i obra de dos glosadors porrerencs. Malauradament un d'ells morí fa uns anys, i amb ell mor també una part de la cultura popular del nostre poble. Aquest és el motiu principal que m'ha incitat a fer públic aquest treball, a fer-ne una síntesi una mostra, de la producció literària d'alguns homes i dones de Porreres que dedicaren part de la seva vida a divertir la gent, a commemorar algun esdeveniment important, a divulgar alguna idea moral o política, mitjançant la producció d'una glosa, ja fos improvisada per plasmar un moment concret o bé pensada i escrita expressament per aquell dia especial. No podem oblidar la literatura produïda pel nostres glosadors, sinó que l'hem de rebre i integrar com a col·lectiu, ja que defineix les essències d'un poble, parla de la nostre gent, dels nostres costums, del nostre passat.

El glosador i la glosadora que feren possible el meu recull de les seves gloses foren l'**Amo en Tomeu "Perequela"** i n'**Apol·lònia "Robina"**, mitjançant el mètode de l'entrevista del propi autor.

Cap del dos glosadors no era un **glosador de combat**. Aquests, davant una multitud de gent, combatien amb gloses. Era un atac i resposta continu entre ells. Moltes vegades, però, estava un poc preparat (mai la improvisació no és absoluta) i concertat, també, qui havia de guanyar. A Porreres ja fa molts d'anys que es va poder gaudir per darrera vegada d'un espectacle com aquest. L'amo en Tomeu va ser convidat en alguna ocasió a participar en un combat de gloses, però sempre ho va refusar. Ell, malgrat que era un glosador que improvisava, li agradava fer-ho a un moment concret i atractiu per a ell. Un dia, per exemple quan parlava amb un veí (el glosador ja era vell) de les feines del camp li va dir.

Me vaig casar amb una *Serra*
per tenir bon esmotxar
i ara tenc sa llenya en terra
i no la puc aixecar.

També era, però, un glosador reflexiu, que escrivia les seves gloses a un quadern per deixar un testimoni de la seva vida als seus familiars i amics.

Ses feines que jo tenia
només eren arregar
dues perdius i un ca
i dos muls quan me llevia.

Un temps quan jo festejava
sa dona que vaig aconseguir
si parlava de sortir
sense sa mare venir
som pare permís no em dava.

Generalment era un glosador que improvisava o escrivia, com veim, composicions versificades de quatre o cinc versos, que es el que es coneix amb el nom de **Glosa**, cançó breu o corrandà. Mentre que n'**Apol·lònia Robina** és una glosadora que prefereix les composicions llargues, siguin de quartetes o de quintetes, i que es coneix amb el nom de **Glosada o Glosat**, que és la forma més exacta i usual de definir-ho. Vet aquí com a mostra el seu primer glosat, escrit l'any 1954, en motiu de la construcció de la carretera de Montision pel poble de Porreres, i que titula **Sa Carretera**. És una glosadora que prepara els seus glosats per a un dia especial. Mai no improvisa.

El que necessitis
per practicar
el teu esport

ESPORT ESPLAI

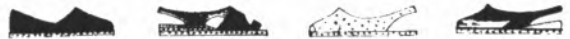
Sala 7 Porreres

Tel. 16 83 13

Sabateria - Esparteria

Maria Melià

Carrer l'Almoina, 35 - Tel. 64 74 21

PORRERES (Mallorca)

Sa carretera

Tu que no hi eres
jo t'ho vull contar
va ser gros, molt gros
com de cap manera pots imaginar.

S'ecònom, que tant treballa
perquè estigui bé Porreres
fa algun temps que va agafar
una idea de ses seves.

Com, deia ell, un Santuari
bell con és Monti-sion,
el deixareu que s'esbuqui
tant com l'estima tothom.

Lo primer i més necessari
fer una bona carretera
perquè allà poguem pujar
sense passar tanta pena.

Se veia que no era empresa
de floquets i banderetes,
saps que havia de costar,
un caramull de pessetes !

Per això feia tants d'anys
que assumpte se miraven,
mirant i tornant mirar,
però res adelentaven.
S'ecònom i Ajuntament
en parlaven de debò
diguient, si Porreres vol,
els obstacles no fan por.
Es gest des propietari

també ha estat molt d'estimar
regalant tot es terreny
per on volguessin passar.
Es catorze de gener
fou es dia assenyalat
ningú mai havia vist
es poble tan animat.
Feren sis hores de feina
i ho deixaren arreglat.

Nodos, revistes i diaris
fotos n'han publicat
on se veu que tot es poble
allà estava treballant.
Fins i tot es parte oficial
de Madrid en feu memòria
quina pàgina més brillant
s'ha escrit a sa nostre història !

Uns exclamen : es miracle?
altres diven : pretensió,
jo dic que uns i altres
pot esser tenguin raó.

Si sa fe mou ses muntanyes,
que no farà s'unió,
quan ets homos de Porreres
hi posen tots es braó.

Allà amos i senyors,
rics, pobres, petits i grans...
tampoc no hi varen faltar
ses monge i capellans.

Ses dones, riques i pobres,
joves i velles mesclades,

pareixia que se provaven
totes, a llevar senalles.

A sa dona porrerenca
molt bé se li pot cantar
ni se vincle ni se trenca
ni se romp ni se romprà.

Com a nota curiosa
s'equip de sanitat,
metge, cotxo i infermeres,
tot molt ben organitzat.
Per Mallorca, tot Espanya
i fins per terres estrangeres
hem vist tots amb sant orgull
com s'ha anomenat Porreres.
Com a bon fills d'aquest poble
de cor que digui tothom:
no s'hi arrelhi mala planta
mai la discordia no hi retron,
vos invocam Verge Santa
des Puig de Monti-sion.

Aquesta ha estat una breu introducció de les característiques de l'obra literària de dues persones de Porreres que, com tantes altres que ja no tenim entre nosaltres, es dedicaren a divertir o commemorar algun fet rellevant amb les seves gloses. En els propers números de Llum d'Oli, i en aquesta mateixa secció, apareixerà una informació més amplia i detallada de la biografia i obra d'aquestes dues persones tan conegudes i apreciades en el nostre poble.

LLG FUSTERIA

LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, nº 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)
Telf. 64 71 54

PUB RESQUILLS
ES TRUI DE PORRERES

C/ Pou Florit, 14 - PORRERES

Han hagut de passar quinze anys perquè la normalització lingüística torni als carrers de Porreres

Gaspar Barceló i Barceló.

Al Llum d'Oli passat vàrem argumentar la incapacitat dels consistoris porrerencs d'aquests darrers 15 anys per dur a terme una total normalització lingüística i cultural dels carrers de Porreres; però també assenyalàvem una altra data molt significativa: la de l'aprovació de la LLEI de

NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA i que 10 anys després poques coses per no dir res han canviat.

L'Article 15. 1 de la llei diu el següent: *La retolació pública, es farà en llengua catalana, acompanyada sí calgués de signes gràfics que en facilitin la comprensió als no catalanoparlants. La retolació en*

català o castellà s'emprarà quan així ho aconsellin les circumstàncies sociolingüístiques (es veu que per alguns les circumstàncies sempre són les mateixes).

És clar que pel que fa als carrers és més que suficient l'encapçalament de l'article: la retolació pública, es farà en llengua catalana, per si això no fos prou

clar l'article 14. 1 diu: *els topònims de les ILLES BALEARS tenen com a única forma oficial la catalana*, i el 14. 2 *Correspon al Govern Balear, d'acord amb l'assessorament de la UNIVERSITAT de les ILLES BALEARS, determinar els noms oficials dels municipis*, (alguns mitjans esportius de Palma encara no s'han assabentat que és PORRERES i no Porreras) territoris, nuclis de població, vies de comunicació interurbanes en general i topònims de la Comunitat Autònoma. *Els noms de les vies urbanes han d'esser determinats pels propis Ajuntaments, també amb l'assessorament esmentat, donant preferència a la toponímia popular tradicional i als elements culturals autòctons.*

Aquest és el segon argument amb el qual es demostra la ineficàcia o el poc interès dels batles i regidors responsables davant el fet de la defensa del nostre PATRIMONI LINGÜÍSTIC I CULTURAL. Però no tan sols això, sinó que el fet de l'incompliment de la llei té un altre nom, IRRESPONSABILITAT. Els poders públics són els vetlladors de les lleis i per tant tenen l'obligació d'esser els primers complidors, perquè sí no és així, ¿Quina autoritat tenen per fer complir les lleis als altres ciutadans?

Ara fa 15 anys que es canvien una dotzena de noms de carrers i (*nunca más se supo*) ara fan comptes de canviar-ne set o vuit més. A aquest pas molts de noltros ja no ho vorem). Un dels noms que diuen

que canviaran és el de la plaça, actualment PLAÇA D'ESPANYA, el nom com tots ja sabem està lingüísticament normalitzat i ja que el butlletí de l'Ajuntament del mes de gener de 1996 així ho fa constà i sense més; jo demàn, Quin nom fan comptes posar-li? ¿El mateix? ¿Amb una altre llengua? ¿Tenen realment un servei de Normalització Lingüística i Cultural? Pel que hem pogut llegir a aquest butlletí, sembla de que no..

Els altres carrers que acompanyaran a la PLAÇA D'ESPANYA? són: carrer d'en Frau, el carrer de l'Hospital, el carrer dels Horts, el carrer de Jaume II, el carrer d'en Monroi, el carrer de la Roca, el carrer de Santa Creu i el carrer de la Torre.

I tots aquests altres són els que continuaran essent forasters: (esperem que no estiguin 15 anys més) "calle" **Cerdá**, "calle" **del Call**, "calle" **de la Rosa**, "calle" **Molinos**, "calle" **Juan Feliu**, "calle" **Pasaraix**, "calle" **Portasas**, "calle" **Vileta**, "calle" **Cid**, "calle" **Ramon y Cajal**, "calle" **Goya**, "calle" **Magos**, "calle" **Rectoria**, "calle" **Luís**, "calle" **Caridad**, "calle" **Dama**, "calle" **Canónigo Barceló**, "calle" **Orell**, "calle" **General Barceló**, "calle" **Príncipe**, "calle" **Nuño Sans**, "calle" **de la Gloria**, ¿Quina glòria? "calle" **San Felipe**, "calle" **Sala y Verd**, "calle" **Rvdo Agustín Font**, "calle" **Sol**, "calle" **Luna**, "calle" **Gran Capitán**, "calle" **Dulzura**, "calle" **Poniente**, "calle" **Cristóbal Co-**

lón, "calle" **San Jaime**, "calle" **Balmes**, "calle" **Mora**, "calle" **José María Quadrado**, "plaza" **Antonio Maura**, "calle" **Sala**, "calle" **31 de diciembre**, "calle" **Bestard**, "calle" **Trinidad**, "calle" **Costa y Llobera**, "calle" **Ramon Llull**, "calle" **Fray Buenaventura Sitjar**, "calle" **Fray Junipero Serra**, "plaza" **de la Iglesia**, "plaza" **de Santa Catalina Thomas**, que és santa mallorquina.....i tants que no acabariem mai," idò sí "aquests són els rètols i noms del 75% dels carrers d'un poble del pla de Mallorca, d'un poble on rares excepcions tothom parla mallorquí, però que la gran majoria vota partits forasters la qual cosa es reflecteix en els rètols i noms dels carrers, que a la vila de Porreres els anomenen "calle". ¿És tan difícil complir la llei? Suposam com ja vàrem dir al *Llum d'Oli* n° 51 que l'Ajuntament esmenarà aquesta actuació i encara que sigui a pas de "tortuga", acabarà complint en la seva totalitat amb la llei de Normalització Lingüística i Cultural; la tasca que té l'Ajuntament no és gens fàcil i com tot costarà un bon grapat de pessetes, (s'han tudat tants de doblers amb coses que no han servit per res) no valen ses errades, no val a badar, s'ha de fer amb molt d'esment, per tant cal un bon assessorament que el nostre Ajuntament sembla no tenir massa clar, la primera fase (vegeu el butlletí de l'Ajuntament de Porreres del mes de gener d'enguany) n'és un clar exemple.

Mallorca, l'illa de l'oci

Damià Duran i Jaume

L'antic ja era desitjada tota ella per a la folgança i el plaer. Pens si foren Claudi i Consensi els que hi haguessin volgut viure sempre, un per sentir-hi les placideses de la peresa, l'altre per fer de la luxúria el culte a la seva personalitat. Molts d'altres vengueren a l'illa per cercar-hi la pau o la salut. Chopin, per exemple, tot i que George Sand, no entengué mai el caràcter dels mallorquins. La novel·lista francesa **Armandine-Aurore-Lucie Dupin** a *Un hivern a Majorque* (1841), ens deixa entreveure més la seva condició aristòcrata que la plebea, i segurament per haver rebut la seva educació en una ciutat com París, va captar més les excel·lències de la Mallorca natural, els seus rierols, les flors, el sol, la diversitat harmònica del nostre camp, que no la dura lluita dels pagesos i l'esforç menestral. No obstant això, un altre il·lustre visitant, l'Arxiduc Lluís Salvador, l'estudià a l'illa, s'interessà pels costums de la nostra terra i ens deixà un ric contingut cultural, tant en les maneres de treballar com en les de gaudir.

La nova Mallorca, nascuda durant els anys cinquanta, és ben diferent a la que contemplà la Guerra Civil espanyola (1936-39) precisament per haver-se descobert com a lloc de vacances. I nosaltres, els que descobrirem la llum mediterrània durant la Segona República, sentim dins el nostre tarannà el sotrac d'aquesta revolució cultural i econòmica essent a la vegada, testimonis, d'un engrandiment productiu de l'illa com àrea de serveis, oferint-la a tots aquells que desitgin l'espai sobre les nostres platges, durant els hiverns i les primaveres, perquè durant l'estiu, com no hi vagis atrenc d'alba, la recerca d'un metre quadrat per estendre-hi la tovallola és tota una aventura.

Vet ací, com en la Mallorca actual s'hi destrien dues maneres d'ésser ben diferents i a la vegada complementàries: la de l'oci i la del negoci, un negoci que nega i afavoreix el nostre propi oci. Tant és així que per aconseguir el nostre oci, hem de consentir a que l'oci dels altres ens molesti prou ja que Mallorca, a l'estiu s'ompl de gent, de

cotxes d'autobusos, de camions que no se cansen de transportar queviures i materials d'una banda a l'altre. L'índex de consum s'aixeca, i els bars, les discoteques, les sales de festes, s'afanyen en fer els seus dures.

Un sistema així, avesat al negoci, difícilment retrobarà ja aquella altra Mallorca feta de llegendes, de màgia, pagesa i artesana, calmosa i sòbria. Encara record que anar a la mar, anar a nedar o anar a la vorera de la mar era un esdeveniment transcendent, una festa d'estiu d'allò més bufarell, no debades rompia el ritme del treball tot cercant l'espai sobrer i agradable de les platges.

Ja a sortida de sol, els carretons amb molles, els carros o cabriols, carregats de gent, desfilaven cap a les cales i els arenals. Cada casa, cada poble, tenia els seus camins preferits. L'eixida durava un dia emperò n'hi havia prou per viure aquella aventura tan especial. Les famílies de Son Macià alegraven la seva anada tocant simbombes i corns fins que arribaven a cala Virgili o cala

Magraner. Les figueraleres des Monjos (Porreres), cantant i tocant guitarres, preferien banyar-se a Ses Covetes o Sa Ràpita; altres porrerencs es dirigien a Sa Colònia de Sant Jordi, rica en peix fresc i molt especialment saborós. A Petra i Ariany els enlluernava l'estimulant i llarga platja que discorr ran de Son Serra de Marina; els felanitxers Portocolom; els vilafranquers s'Illot; els llucmajorers s'Arenal.....

"Anar a la mar", no era tan sols una sortida, sinó una festa profana de la qual en parlàvem amb il·lusió dos mesos abans i el revivíem fins un any després. A ca nostra encara ho férem alguna vegada a això d'anar a la mar a l'antiga usança. M'agrada recordar-ho perquè mai s'esborraran de la meua memòria aquelles inoblidables diades.

L'arenal de Sa Ràpita d'aleshores s'entregava generós, ample, net, solitari, rimat ran de l'aigua per les mil tonalitats en què jugaven els colors: trocets de copinya, de roca de Déu sap d'on i de quins fondals, de partícules de coral i alguns brins d'alga.

Més cap a l'interior un estol de cards verds i espinosos s'estiraven sota la llum tòrrida del sol. Davall els pins, a l'ombra, la bistia, el carretó amb molles desenganxat, el senalló del menjar i la placidesa de veure com la mar entotsolada, inmensa, blava, anava i venia segons les ones, com si s'engronsàs. Tocar-la, sentir-la i capbussar-nos dins la seva transparència era un privilegi del què tan sols aquest dia podríem gaudir.

Cap a l'esquerra s'obria el paisatge de ses Covetes i es Trenc, cap a la dreta

havia sentit anomenar ets Escars d'en Corret, s'Aigo Dolça, es Guix, sa Pedra Alta. Dins aquells paratges de ningú, únicament per devers can Barbut hi destriàvem unes casetes baixes. Per a mi mateix era un jornal sencer de jugar incansablement, corria, botava i bracejava com si fos un petit foll entregat a tota aquella quimera. Allò era un oci sense cap negoci que l'estorbàs. Acostumat de nin a veure un paisatge sòlid, vegetal, fet de tanques i de parets de possessió, espès d'ametllers i figuerals, la mar en canvi m'entusiasmava per tot allò altre, l'altre món, el símbol de la llibertat.

El plaer de beure, viñas de Gain 1992 El món del vi

Francesc Grimalt

Viñas de Gain, que en la llengua Euskera significa *entre alzines*, s'elabora a la bodega anomenada *Cosecheros Alaveses*, on es vinifica junt amb el famós Artadi (que és un vi negre jove molt conegut). El vi en qüestió s'ha elaborat a partir d'una exhaustiva selecció de raïms de la varietat *Tempranillo*, complementada només en un 15% amb les varietats *Graciano*, *Mazuelo* i *Garnatxa*. El *Tempranillo* regna per excel·lència a tota La Rioja i és molt abundant a altres zones vinícoles. Gràcies a una elaboració acurada, dirigida per l'enòleg Benjamín Romero, aquesta varietat veu afavorides de la

millor manera les seves virtuts organolèctiques, resultant un vi original, amb aromes complexes, amb tocs especiats.

S'elabora mitjançant llargues maccacions i després es realitza una criança durant catorze mesos amb bóta de roure americà. S'aconsegueix un vi de color cirera, d'aromes intenses, complexes, que recorden a la fruita madura, amb tocs especiats i balsàmics. En boca, és llarg, equilibrat i poseeix una càrrega tànica rica i madura.

És un vi que hom recomana per acompanyar plats de carn molt elaborats, així com també per embotits.

Vint anys de PSM (1976-1996)

Catalina Oliver-Secretària Agrupació local del PSM

El passats dies 16,17 i 18 de febrer a la sala Polivalent es va fer l'exposició commemorativa del 20è aniversari del PSM, presentada per Maria Antònia Vadell (cap de llista al congrès) i Pere Sampol (vice-president del CIM).

El dia de la inauguració assistí un nombrós públic, aprofitant la candidatura del PSM per encetar la campanya electoral, recalcant que el poble mallorquí "ARA SI", tenia possibilitats d'aconseguir un escó, si es repetia el mateix suport electoral que just ara fa nou mesos votarem PSM. Si així es produís Maria Antònia Vadell seria a Madrid defensant els interessos de la gent de les Illes, cosa que no han fet fins ara els/les representants/antes que hem tingut pel fet de dependre de partits centralistes que sols no ens han representant, sinó que han fet de les Illes Balears i Pitiüses la Comunitat Autònoma on el govern central ha invertit més poc a tot l'Estat pagant anualment cada persona de la nostra comunitat a l'Estat espanyol 200.000 ptes. més que el govern es gasta en cada un dels habitants de les Illes Balears i Pitiüses. Un total de 150.000.000.000 ptes. que

Madrid es queda i no les ens torna. En linees generals així ha anat fent el PSM el seu esperit ple d'honradesa i de treball desinteressat per aconseguir una major qualitat de vida a les nostres Illes.

El 18 de febrer de 1976, i des de la clandestinitat, es presentava públicament el Partit Socialista de les Illes (PSI), rebatit un any més tard com a PSM. La necessitat de bastir un projecte polític mallorquí, nacionalista i d'esquerres aglutinà a molts diversos col·lectius ciutadans i sectors socials a l'entorn d'un partit al servei del poble de Mallorca.

Foren anys plens de coratge en un medi hostil i on el PSM hagué de cercar l'equilibri entre la resistència i l'adaptació a la nostra societat, endormissada per tants anys de dictadura i centralisme.

Ara fa vint anys d'aquella presentació; vint anys amb errors i encerts, però vint anys necessaris per a haver aconseguit arrelar el nacionalisme a la nostra societat.

El camí del PSM ha estat i és el camí del retrobament dels mallorquins amb el nostre país. Han estat uns anys

difícils, lluitant, i massa vegades ben tots sols, per l'autogovern, la preservació del territori, la justícia social i la solidaritat.

Altrament, el PSM ha vist recompeat el seu treball constant, tant a les institucions com el carrer, rebent un suport electoral sense precedents en la història de Mallorca.

Mai una opció nacionalista no havia aconseguit esser la tercera força política del País, ni aconseguir un grau de representació tan significatiu.

El 14% dels vots del mallorquins, cinc consellers, set batlies, prop d'un centenar de regidors, representació al Parlament Europeu...Garanteixen la defensa de la nostra llengua, de la nostra economia, dels espais naturals, la població necessitada, i tot allò que ha marcat la història del PSM: el nacionalisme d'esquerres i ecologista.

Ara som més que mai i la dinàmica electoral és ascendent amb la mateixa il·lusió d'aquell llunyà 18 de febrer de 1976, per això seguirem fent nostre el clam de Salvador Espriu: "ens mantindrem fidels per sempre més al servei d'aquest Poble.

Ovella rotja a Porreres, in memoriam

Agustí Tomàs Rosselló

Sempre que es venen possessions i finques i darrerament aquesta és una notícia que es repeteix amb molta freqüència, s'colten diverses opinions, unes de comprensió perquè coneixen les circumstàncies que envolten l'operació, altres recorden que és una pèrdua més d'una propietat rural que canvia de mans, i aquests nous propietaris no son d'aquí. És una fatalitat que pesa damunt les terres del Pla; per mi l'alarma té un origen doble, d'un costat tenim l'experiència del que s'ha fet a les voreres i per l'altre que ara toquen als sementers.

La conseqüència d'aquests canvis és una modificació a l'explotació, o de l'ús, que ara són econòmicament poc rentables. S'arreglen les cases, el patrimoni immoble queda a l'atzar del gust del nou propietari. Restauren les parets que envolten la possessió i posen una bona "rejilla", (això de la *rejilla* és molt important, dona *estatus*) També es col·loquen unes bones barreres a camins que si no "de lliure", "de facto" havien estat de pas lliure.

Tots aquests canvis esmentats i altres, fruits del temps que corren, es poden quedar amb això: canvis derivats d'una època, i en una pèrdua de senyals de identitat importants, els quals afecten a tots, i no només als nous propietaris. Me referesc al patrimoni genètic, perdudes que en un sentit molt ampli afecten a la biodiversitat. A Mallorca s'han perdut varietats de blat, d'ordi, de melons i algunes races autòctones, que la seva baixa població dificulta la no existència de línies consanguïnes, i això no és recuperable.

Per què aquesta llarga introducció per parlar d'ovelles?. Me direu que n'hi

ha moltes, que sempre que anau per foravila en veis, és cert, dins el nostre terme s'ha venut una guarda que no era com les altres. Era l'única guarda **d'ovella rotja mallorquina** que hi havia dins el terme, la guarda de **Son Vallets**. Aquesta, censada a Campos, estava formada per 40 exemplars i passaven temporades a **Son Cadell** emperò la genètica és originària de **Son Vallets i Albanyeta**. Alguns exem-

plars d'aquesta raça es poden trobar mesclades a altres guardes però tota d'ovella rotja només coneixia aquesta.

La raça d'ovella rotja mallorquina, es una raça autoctona que segons la definició de la FAO es pot considerar com a : local, rara, en estat de relíquia i en perill d'extinció. Pel que coneg el seus efectius estan al límit de poder assegurar la diversitat genètica dins la raça, hi ha moltes línies que són consanguïnes. Però com a raça autoctona es fruit del treball de molts d'anys, amb incorporació de races foranes. Sanchez Belda suposa que entre d'altres estaria la raça berberisca del nord d'A-

frica; res estrany si recordam el comerç amb Alger al llarg de la història. Aquest treball de segles anava encaminat a aconseguir un ovella rústica adaptada al clima sec, a temporades resec, amb poc menjar. Les marines de Lluçmajor i Campos, àrea geogràfica de distribució preferent, no s'han caracteritzat pel seus esplecs a balquena i amb un tipus d'explotació en guardes petites molt tranquilles.

Entre les característiques productives s'han de destacar que són de cicle ovàric continuïtat, alta precocitat sexual i amb una proporció de parts dobles; aquesta darrera característica productiva era molt acusada a la guarda de Son Vallets. Les característiques generals de morfotipus son d'un perfil subconvex, tamany de mig a gran, mesomòrfiques, color roig, coa ample i llana entrefina. El cap hi havia una particularitat que no s'ha vist mai amb la freqüència que es donava aquesta guarda, a les orelles, a la cara externa i central hi havia un petit lòbul, a una o a ambdues orelles, era una característica morfològica quasi fixada genèticament.

Aquest petit lòbul, es el que donava la senya d'identitat a les ovelles de son Vallets, al qual, juntament amb la gran taxa de naixements de bessons que preservava el que ara es perd.

Patrimoni genètic que es perd, ara només quedaran exemplars aïllats a diferents guardes locals, apreciats pel seus caràcter tranquil i per la seva prolificitat. Paulatinament s'anirà diuint amb creuments per absorció amb altres races, fins que d'aquí a uns anys, probablement el recordi l'aparició accidental de descendets que presentin el petit lòbul a les orelles.

Presència femenina a l'equip de futbol 7 benjamí de Porreres

Joana Mora i Cerdà

Bàrbara Cerdà Obrador i Arantxa Sánchez Rofes
Foto: Vicenç Mari

El passat 8 de febrer fou un dia assenyalat i que segurament passarà a la història del FUTBOL 7 porrerenc. No es produí cap resultat espectacular ni es va lesionar ningú, simplement va tenir lloc el debut de dues migs campistes: **na Bàrbara Cerdà Obrador i n'Arantxa Sánchez Rofes de 8 i 9 anys respectivament.**

Ens cridà l'atenció aquest fet, no molt habitual, per desgràcia, i amb elles tenguérem aquesta simpàtica conversa.

P.- D'on vos vé la idea i la curolla del futbol?

Bàrbara.- Jo, ja de petita sempre jugava a futbol amb el meu cosí i de llavors ençà m'agrada jugar-hi també el temps de pati a l'escola.

Arantxa.- Sempre m'ha agradat el futbol. Quan vaig a la Biblioteca mir llibres de futbol i quan puc trec en préstec cintes

de video sobre les millors jugades del Mundials.

P.- Com es produí el fitxatge amb l'equip de Futbol -7 de Porreres?

A.- En un principi ho vaig demanar als meus pares i em digueren que no, ja que havia de fer altres activitats. Més tard vaig insistir i finalment aconseguí el que jo volia, jugar a futbol amb l'equip de Porreres.

B.- Jo em vaig apuntar, però quan ma mare va saber que era l'única nina no va voler que jugués. Llavors quan n'Arantxa ja ho havia aconseguit ja em digueren que sí.

Na Bàrbara i n'Arantxa ara juguen de mig campistes a la mateixa categoria, Benjamí, però l'any que vé n'Arantxa jugarà a una categoria superior i no saben el què passarà. En aquests moments no hi ha altra nina que jugui a futbol ni que en tenguí ganes. Les jugadores porrerencques tenen esperances, ja que a Algaida hi ha un equip que també hi juga una nina i està federada.

P.- Què opinen els nins del equips mixtes?

B-A.- Alguns troben que està bé que juguin nins i nines en el mateix equip, altres no ho veuen tan bé.

El partit que disputaren dins el Camp Municipal de Ses Forques contra l'equip de Cala Millor acabà amb un resultat d'empat a gols 5-5, un resultat al.lentador i amb una bona actuació de les mig campistes novelles. L'entrenador del Cala Millor els hi oferí la fitxa per jugar amb el seu equip, cosa que rebutjaren de cop ja que el que aspiren és poder lluir algun dia el color vermell de les camisetes de l'equip porrerenc.

P.- I als vestuaris, com vos arreglau?

B-A.- Ara en els partits amistosos utilitzam les dutxes de l'àrbit. Llavors quan facem partits de lliga no sabem com ho farem.

Na Bàrbara i n'Arantxa encara que comparteixen afició, a l'hora d'escollir al seu equip favorit no es posen d'acord, una és del Barça i l'altra del Madrid però això sí, totes dues han visitat els camps dels seus equips.

P.- Quins són els vostres idols futbolístics?

B.- N'Iván de la Peña i en Jordi Cruiff.

A.- N'Iván Zamorano i en Raul.

P.- Què opinau del vostres companys d'equip?

B-A.- Del què més ens queixam és que moltes vegades els nins es centren entre ells i no ens passen la pilota durant els entrenaments. Una altra cosa que no ens agrada gaire és que l'entrenador ens faci fer coses diferents dels nins a l'hora d'entrenar.

P. I ja per acabar que li dirieu en els vostres amics i amigues porrerencs?

B-A.- Que s'animin a jugar ja que és molt divertit jugar nins i nines junts. Per altra part també volem dir als nins que han d'acceptar que les nines també formin part dels equips i no rebuigar-les; d'aquesta manera segurament hi hauria més nines que s'animarien a jugar.

Des d'aquí volem desitjar molta sort a les dues novelles futbolistes i que ben aviat els seus esforços siguin un exemple clar de l'igualtat entre l'home i la dona en l'àmbit esportiu.

L'equip Porrerenc de II Regional ocupa plaça d'ascens

Equip de la Unió Esportiva Porreres.
Temporada 95-96. Foto: Vidal

L'equip porrerenc que milita a la II regional de Mallorca està duent a terme una de les millors temporades, la qual cosa fa que actualment, i després de haver-se jugat la vintena jornada, (11-II-96) ocupi la 3ª plaça a la classificació i per tant tenguí el dret de seguir així les coses a jugar la temporada que ve a una superior categoria.

Aquesta bona marxa es deu principalment a la regularitat duita a terme fins ara, la qual cosa és imprescindible per complir les expectatives marcades a principis de la temporada, que no són

més que de recuperar la categoria perduda l'any passat.

Dels 20 partits disputats a l'hora d'escriure aquestes retxes, n'ha guanyats 12, n'ha empatats 4 i només n'ha perduts 4; ha marcat 38 gols i n'ha encaixat 19. Encara queden 14 partits per disputar-se que amb la normativa dels tres punts per victòria fan que tot i la bona classificació que ostenta actualment, no es puguin llançar les campanes al vol. Esperem que la regularitat duita fins ara no es rompi i al final l'equip porrerenc estigui al cap damunt de la classificació.

Bar Pub
ES FAROLET

L'Almoina, 58 - PORRERES

Grup d'Animació
INFANTIL

3i2,5

PORRERES.
tfs: 647008 - 647617 - 647548 - 209970.

Sa Pastera

Bar - Restaurante

Nou surtit
d'entrants
i plats
de pasta

C/. Pou Florit, 10 • Tel. 64 71 09
PORRERES - MALLORCA

VIAJES COLÓN TRAVEL, S.A.
BAL 182

El meu proper viatge

31 Desembre, 31
07003 Palma de Mallorca
PORRERES - Tel. 64 70 00

Tels. 76 15 50 - 75 34 40
Telefax 49 29 44

Porrenercs i Porrenerques a la construcció de la carretera de mont-sion. Gener 1954.

FILA DE DARRERA, D'ESQUERRA A DRETA.

Nina?, Francisca Cerdà i Maria Cerdà de *Can Toni Celos*. Mestre Biel (+) *Celos*. Francina *Vadora*. Catalina Pinya (+) *Margalidana*. Catalina *Vica*. Maria de *Can Ganxó* (+).
Es barber *Ganxó* (+). Miquel *Melià* (+) *Can Oliver*. Catalina *Vadora*. Margalida *Oliver Can Oliver*.

FILA DE DAVANT, D'ESQUERRA A DRETA.

Maria Cerdà *Can Celos*. Sebastià *Mora de Ca na Carles*. Llorenç Cerdà (+) *Can Celos*. Rosa Cerdà *Can Toni Celos*. Gaspar *Melià Can Oliver*. Rosa *Font* (+) *Ca na Justa*.
Miquela *Rosselló Can Gallina*. Joan *Rosselló Can Gallina*.